

# Moja vizija prihodnosti Evropske unije\*

---

*Teja Zrim*

---

Združeni v raznolikosti. Geslo Evropske unije (v nadaljevanju EU), ki ima še danes močan pomen. Tudi glede prihodnosti Unije. V kakšno smer bo šel razvoj EU je razmeroma negotovo. Voditelji držav se strinjajo, da je potrebna enotnost in obvarovanje skupnih vrednot, čeprav le-te izhajajo iz različnih virov.<sup>1</sup>

Menim, da v prihodnosti potrebujemo več Evrope. Evropsko integracijo je potrebno še bolj poglobiti, saj EU predstavlja pomemben element na vseh področjih. Članstvo državam članicam koristi; EU namreč predstavlja dodano vrednost na področjih kot so varnost, svoboda, demokracija in pravna država.<sup>2</sup> Države članice izzivom prihodnosti niso in ne bodo kos, ne glede na to ali so to velike in močne evropske države, še težje pa je vsekakor za manjše države kot je to na primer Slovenija.

EU se bo v prihodnosti najprej mogla soočiti z izzivi kot so množične migracije, podnebne spremembe in zagotavljanje varnosti. Z nobenim od teh problemov se države članice ne morejo soočiti same. Ustrezno lahko reagirajo le skupaj. V boju proti terorizmu in organiziranemu kriminalu je nujno, da sodelovanje med državami članicami poteka brez ovir. Samo z deljenjem informacij in sodelovanjem pravosodnih in policijskih organov bodo države članice lahko uspešne. S tega vidika se mi zdijo nujno potrebni instituti kot so Eurojust, Evropsko javno tožilstvo, Europol ter tudi ustanovitev Evropske vojske. Že res, da se je evropska integracija začela z željo po miru in da je le-ta vsaj za enkrat še vedno prisoten. Kolikor pa temu ne bi bilo več tako, pa državam članicam večji uspeh zagotavljanja ponovnega miru predstavlja skupna,

---

\* Ta prispevek je bil pripravljen tudi v okviru raziskovalnega projekta ARRS, z naslovom Integralna teorija prihodnosti EU.

<sup>1</sup> Razprave o prihodnosti Evrope v Evropskem parlamentu, 2018-2019: Pregled govorov voditeljev držav in vlad EU, str. 3.

<sup>2</sup> Prav tam, str. 10.

---

Evropska vojska. EU bi bila tako lahko tudi v Natu zastopana skupaj, z Evropsko vojsko.

Za uspešno izvajanje svoboščin, ki jih EU zagotavlja (torej 4 ekonomske svoboščine ter prost pretok ljudi) je nujna tudi okrepitev zunanjih meja. Le s trdnostjo zunanjih meja (predvsem zunanje meja Schnegna, pa tudi meje držav članic, ki v Schengen niso vključene) lahko evropske svoboščine zaživijo v polnem obsegu. Za zunanje meje skrbi agencija Frontex. Brez poglobljene sodelovanja (evropske agencije in Schengen) bi bile ponovno vzpostavljene kontrole na nacionalnih mejah, kar pa bi zaradi verjetnih čakalnih dob pomenilo udarec za trgovino med državami članicami. Poleg tega je poglobljeno sodelovanje nujno potrebno tudi na področju azilne politike. Na ravni EU bi morala biti sprejeta enotna azilna politika, katere izvajanje se zagotovi z evropskimi agencijami v sodelovanju z državami članicami.

Da države članice izzivov ne morejo reševati same, je pokazala tudi situacija z novim »korona virusom« COVID-19. Države članice na nastalo situacijo enostavno niso bile pripravljene in se z njo ne morejo spopadati. Problem nastane zaradi dejstva da EU nima pristojnosti na področju javnega zdravja, saj javno zdravje predstavlja izključno pristojnost držav članic. Nastala situacija je jasni pokazatelj, da je med evropskimi državami nujno potrebno poglobljeno sodelovanje, torej sodelovanje na nadnacionalni ravni. Menim, da kolikor bi EU že imela pristojnosti na področju javnega zdravja, vsaj ko gre za globalne razsežnosti, bi bila pripravljenost držav članic boljša. Skupaj ter na ravni Bruslja bi se države članice lažje spopadle s pomankanjem opreme kot tudi z načinom, kako se boriti proti virusu.

Vsekakor pa način ni kršenje vladavine prava, ki ga je moč opaziti v ravnanju določenih voditeljev. Nastala situacija voditeljem ne daje razloga za nesorazmerno kršenje človekovih pravic in temeljnih svoboščin in za neustavne posege v vladavino prava. Le-ta je tako jasni pokazatelj, da se države članice same z njo ne morejo učinkovito spoprijeti. Prav tako, pa zaradi pomankanja pristojnosti to ni mogoče rešiti na ravni Bruslja. Zato je nujno poglobljeno sodelovanje, več pristojnosti na evropski ravni.

Veliko težavo glede prihodnosti EU vidim tudi v nezanimanju evropskih državljanov. Zadnjih nekaj let se pojavlja problematična porast evroskepticizma in populizma. EU je nujno potrebno približati državljanom. V prvi vrsti je potrebno izobraževanje drža-

vljanov o pomenu in delovanju Unije in vzbuditi njihovo zanimanje. Nujno pa je potrebno tudi vključevanje državljanov v procese odločanja EU. Prav tako je potrebna okrepitev tako posredne kot tudi neposredne demokracije. EU se srečuje z očitki demokratičnega deficita in hkrati zelo nizke udeležbe na evropskih volitvah. Menim, da če bi bili državljani EU bolj seznanjeni z njihovimi pravicami in delovanjem same EU bi se to lahko spremenilo.

Spitzenkandidaten je bil korak v pravo smer in to tudi ostaja, kljub zapletom na zadnjih volitvah. Odlična pa se mi zdi tudi ideja s transnacionalnimi listami. Poleg vzbujanja zanimanja za evropske volitve, je potrebno vzbuditi zanimanje tudi za ostale aspekte delovanja EU. Le-ta bi se državljanom lahko približala z različnimi delavnicami, konferencami in podobnim. Menim tudi, da bi bilo pametno izobraževanje glede EU vključiti tudi v šolske programe.

O različnih vizijah glede prihodnosti EU je razmišljala tudi Evropska komisija (v nadaljevanju EK), ki je svoje vidike objavila v t. i. Beli knjigi o prihodnosti Evrope. EK omenja 5 možnih scenarijev glede prihodnosti EU in sicer: tako kot doslej; samo enotni trg; tisti, ki hočejo več, storijo več; storiti manj, a učinkoviteje ter storiti veliko več skupaj. V prvem scenariju EK predlaga, da EU ostane na začrtani poti, torej da se ohrani status quo. V drugem predlaga poglobljanje ključnih vidikov enotnega trga vendar brez sodelovanja na drugih področjih. V tretjem gre za koalicije voljnih, ki sodelujejo na posameznih področjih. Četrty scenarij predvideva manjše število področij, na katerih bi bila EU aktivna. Zadnji, peti, pa predvideva več sodelovanja, več pristojnosti, več sredstev ter več skupnega odločanja.<sup>3</sup>

Najbolj sta me prepričala tretji in peti scenarij EK in sicer t. i. Evropa več hitrosti ter Evropska federacija. Že ko sem se prvič začela poglobljeno zanimati o EU sem bila mnjenja, da je integracijo potrebno poglobiti. Vedno sem bila pristaš ideje o Evropski federaciji. Z več pristojnostmi, več sredstvi in več skupnega odločanja lahko EU doseže več. Tudi na mednarodnem prizorišču tako lahko nastopa enotno, z enotnimi pogledi. Da EU potrebuje več pristojnosti je jasno tudi iz vseh izzivov s katerimi se srečuje. Ko razmišljam o Evropski federaciji le-te ne vidim v enaki obliki kot so Združene države Amerike. Evropska federacija bo morala biti svojevrstna, predvsem zaradi velikih razlik med državami

---

<sup>3</sup> Bela knjiga o prihodnosti Evrope: Razmisleki in scenariji za EU-27 do leta 2025.

članicami. Le-te bodo morale ohraniti tudi svojo suverenost, torej tisto kar jih dela države. Skupno se bodo morale odločiti, katere pristojnosti bodo še vedno ostale državam članicam in katere ne. Je pa dejstvo, da je nujno potrebno poglobljanje integracije. Torej več pristojnosti na ravni EU. Žal pa sem mnenja, da zaradi želje po večji suverenosti in različnih vidikov, možnost Evropske federacije ni izvedljiva.

Bolj verjetna se tako zdi možnost Evrope več hitrosti. Države članice, ki želijo večjo integracijo se tako lahko bolj povežejo, tiste, ki tega ne želijo, pa lahko ostanejo na dosedanji ravni. Na tem mestu pa se pojavi vprašanje prvorazrednih in drugorazrednih držav. Še posebej je to pomembno za Slovenijo, ki je že v notranjosti politično zelo razdvojena. Bo Slovenija s svojo zunanjo politiko lahko dosegala prvorazredne države in poglobila integracijo? V kolikor bi do te situacije res prišlo, bi bilo nujno poskrbeti, da bi bile vse države obravnavane enako. Vse bi morale imeti enake možnosti za poglobljeno sodelovanje. Da gre za realno možnost kaže tudi to, da znotraj EU že obstajajo področja t. i. več hitrosti. To sta skupna valuta Euro in Schengen. Niso vse države članice tudi znotraj evroobmočja in Schengna.

Države članice lahko skupaj, poglobljeno dosežejo veliko več kot same. Jasno je, da so vse koristi EU izboljšale naše življenje. Tako pravice državljanov, kot ekonomske svoboščine. Brez nepotrebnega čakanja na mejah in težav z vizumi, gremo lahko v sosednje države in tam plačujemo z enotno valuto. Skupaj države članice lahko stopijo v bok svetovnim velesilam tudi v gospodarstvu. Vendar le z globljo integracijo.

Žal pa si več evropskih pristojnosti ne želijo vse države članice. Tako je moja vizija prihodnosti Evropske unije kombinacija tretjega in petega scenarija Evropske komisije. Torej tako Evropa več hitrosti kot Evropska federacija. Države članice, ki bi si to želele (upam, da čim večje število), bi tako lahko poglobile svojo integracijo na raven Evropske federacije. Ostale, pa bi sodelovale le v obsegu, ki jim ustreza.

Za prihodnost Republike Slovenije je nujno, da se pridruži državam članicam v čim večji integriranosti. To je pomembno predvsem zato, ker gre za majhno državo, ki sama ni sposobna konkurirati svetovnim velesilam. Še huje, verjetno bi z njimi tudi težko sklepala pomembnejše gospodarske sporazume. Slovenska prihodnost je tako v čim tesnejši Uniji z drugimi državami članicami.

VIRI

Evropska komisija. Bela knjiga o prihodnosti Evrope: Razmisleki in scenarij za EU-27 do leta 2025. COM (2017) 2025 final. 1.3.2017. [https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/bela\\_knjiga\\_o\\_prihodnosti\\_evrope\\_sl.pdf](https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/bela_knjiga_o_prihodnosti_evrope_sl.pdf), 7.4.2019.

Drachenberg, R., Kotanidis, S. (2019). Razprave o prihodnosti Evrope v Evropskem parlamentu, 2018-2019: Pregled govorov voditeljev držav in vlad EU. Bruselj: Služba Evropskega parlamenta za raziskave.

